Рішення

разової спеціалізованої вченої ради

про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Оксана ПУСТОВІТ, 1997 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2020 році закінчила Національний університет «Одеська юридична академія», де здобула кваліфікацію: ступінь вищої освіти магістр, спеціальність «Право», працює юристом Товариства з обмеженою відповідальністю «Дібрівське», у 2021 році вступила до аспірантури на заочну форму навчання Національного університету «Одеська юридична академія», проявила себе як активна та старанна аспірантка, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37284 Право (081 Право)).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса від «10» лютого 2025 року № 334-10, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради **БІЛОЇ-ТІУНОВОЇ Любові,** доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензентів: **ДАНИЛЕНКО-НЕГАРИ Юлії,** кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія»;

АВЕРОЧКІНОЇ Тетяни, доктора юридичних наук, професора, завідувача лабораторії кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Офіційних опонентів: **КАЛАЯНОВА Дмитра,** доктора юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративно-правових дисциплін

Одеського державного університету внутрішніх справ;

ЗАДОЇ Іванни, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри загальноправових дисциплін Національного університету «Одеська морська академія»,

на засіданні «14» березня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Оксані ПУСТОВІТ на підставі публічного захисту дисертації «Механізм правового регулювання державної служби в Україні» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – **ТОДОЩАК Олег**, кандидат юридичних наук, доцент, ректор Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим у вітчизняній науці адміністративного права монографічним дослідженням механізму правового регулювання державної служби у контексті адаптації державної служби до стандартів ЄС.

У межах здійсненого дослідження сформульовано низку положень, висновків та практичних рекомендацій, які характеризуються науковою новизною, до найбільш значущих з яких належать:

уперше:

визначено предметні спрямування наявних досліджень механізму правового регулювання державної служби та виокремлено напрямки подальших наукових доробок з цієї проблематики;

надано визначення поняття «механізм», як правового явища, та охарактеризовано його ознаки;

надано визначення поняття «механізм правового регулювання державної служби» і виокремлено дві групи його елементів: 1) основні; б) факультативні;

охарактеризовано особливості механізму правового регулювання державної (публічної) служби зарубіжних країни та визначено можливості їх застосування в умовах України;

охарактеризовано тенденцію пріоритетності регулювання державної служби шляхом законів від сучасного стану – до перспектив;

виокремлено особливості регулювання державної служби підзаконними нормативно-правовими актами у залежності від її видів (адміністративної, спеціалізовано та мілітаризованої) та підвидів;

встановлено, що переважна частка підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють питання державної служби, є процедурними актами, які потребують пріоритетності регулювання шляхом закону;

виокремлено та охарактеризовано дві групи суб'єктів механізму правового регулювання державної служби: 1) ті, що визначені Законом «Про державну службу»; 2) ті, яких наділені нормативно-правовими актами певними повноваженнями щодо правового регулювання окремих питань державної служби;

визначено, що дисциплінарні комісії є обов'язковими суб'єктами практично всіх службових правовідносин, пов'язаних з притягненням державного службовця до дисциплінарної відповідальності, що дозволяє віднести їх до суб'єктів механізму правового регулювання державної служби;

удосконалено:

наукові підходи щодо розуміння структури механізм правового регулювання державної служби шляхом виокремлення її широкого і вузького розуміння;

положення про те, що Кабінет Міністрів України є єдиним суб'єктом механізму правового регулювання державної служби, повноваження якого поширюються на всі види і підвиди державної служби;

положення про те, що повноваження НАДС поширюються не тільки на сферу державної служби, але й на сферу служби в органах місцевого

самоврядування, що надає підстави визнати його суб'єктом механізму правового регулювання публічної служби;

положення про види службових правовідносин шляхом класифікації за: 1) за методом регулювання; 2) за галузевою приналежністю, що їх регулюють; 3) за видами правових норм;

положення про види правових норм, які регулюють службові відносини, за: 1) юридичною силою; 2) предметом правового регулювання; 3) функцією у механізмі правового регулювання; 4) методом правового регулювання; 5) змістом правової норми; 6) за ступенем загальності у сфері державної служби; 7) за функцією призначення правової норми; 8) способом впливу на поведінку державних службовців;

набули подальшого розвитку:

характеристика Закону «Про державну службу» як єдино визначального акта державної адміністративної служби, що розширив перелік питань, віднесених до предмету його відання;

зіставлення понять «система законодавства про державну службу» і «структура законодавства про державну службу»;

характеристика повноважень Комісії з питань вищого корпусу державної служби, як суб'єкта механізму правового регулювання державної служби, шляхом виокремлення двох груп повноважень: 1) якими раніше було наділено орган управління державною службою; 2) яких раніше не було законодавчо визначено;

положення про те, що участь Президента України у правовому регулюванні державної служби є мінімальною і стосується двох спрямувань: 1) мілітаризованої державної служби; 2) державної служби у допоміжних органах, утворених ним, зокрема Офісі Президента;

розмежування понять: «службові правовідносини» і «правовідносини, пов'язані із формуванням державної політики у сфері державної служби», «норми-обмеження» і «норми-заборони»;

запропоновано:

зміни і доповнення до Закону України «Про держану службу»;

прийняття Закону «Про процедури у державній службі».

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 5 публікацій, 4 з яких опубліковано в наукових фахових виданнях, що входять до затвердженого МОН переліку, 1 – тези доповідей за матеріалами науково-практичної конференції:

1. Пустовіт О.А. Пріоритетність закону у механізмові правового регулювання державної служби в Україні. *Право та державне управління*. 2024. № 1. С. 451–459. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2024/66.pdf.

2. Пустовіт О.А. Окремі аспекти законодавства про механізм правового регулювання державної служби в Україні. *Правові новели*. 2024. № 23. С. 431–439. URL: http://legalnovels.in.ua/journal/23_2024/59.pdf.

3. Пустовіт О.А. Дисциплінарна комісія як елемент механізму правового регулювання державної служби. *Право і суспільство*. 2024. № 2. С. 651–656. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/2_2024/95.pdf .

4. Пустовіт О.А. Понятійно-структурна характеристика механізму правового регулювання державної служби. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 611-614. URL: http://lsej.org.ua/7_2024/149.pdf.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти) та висловили зауваження:

Калаянов Дмитро, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративно-правових дисциплін Одеського державного університету

внутрішніх справ, критичні зауваження виклав у наданому відгуку на дисертацію та оголосив під час свого виступу. Офіційний опонент наголосив, що актуальність теми дисертаційного дослідження не викликає сумніву з огляду на роль та місце державної служби в структурі державного апарату та її визначального значення щодо забезпечення прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Відзначив, що дисертаційна робота Оксани Анатоліївни є першим у вітчизняній адміністративній науці монографічним дослідженням одного з визначальних питань державної служби – механізму правового регулювання державної служби у контексті її адаптації до стандартів Європейського Союзу. На думку офіційного опонента, дисертаційне дослідження Оксани Анатоліївни характеризується оптимально визначеною структурною побудовою, яка дозволила окреслити широке коло питань дослідження, дослідити окреслені наукові завдання та досягти поставленої у роботі мети. Зазначив, що об'єкт та предмет дослідження чітко визначені, методологічну базу становлять загальнонаукові та спеціальні методи та підходи наукового пізнання, а висновки, рекомендації та пропозиції, отримані дисертанткою в ході здійснення дисертаційного дослідження, є логічними, належно обґрунтованими, аргументованими і такими, що відповідають встановленим кваліфікаційним вимогам до такого роду наукових робіт. Офіційний опонент наголосив, що всі сформульовані авторкою елементи наукової новизни, отримані в ході дослідження, є достатньо аргументованими, належним чином доведеними та такими, що містять в собі низку концептуальних висновків і рекомендацій, які мають теоретичне та практичне значення. Цікавими для офіційного опонента виявилися звернення авторки до визначення поняття та структури механізму правового регулювання державної служби, зокрема щодо поняття, ознак та структурної характеристики. Відзначив, що цінним для теорії державної служби є визначення авторкою особливостей правового регулювання державної служби на рівні підзаконних нормативно-правових актів, зокрема адміністративної служби, спеціалізованої служби, мілітаризованої служби. Офіційний опонент висловив згоду з авторкою в тому, що основним проявом реалізації повноважень Кабінету Міністрів України у сфері державної служби є

нормотворча діяльність, яка реалізується у формі постанов і розпоряджень цього органу, які слід згрупувати за такими основними напрямками цього регулювання: інституційно-засадничі, кваліфікаційно-компетенційні, статусно-кар'єрні, процедурно-проваджувальні. Зазначив, що важливе теоретичне та практичне значення для теорії державної служби має висновок Оксани Анатоліївни щодо співставлення понять «норми-заборони» і «норми-обмеження».

Поряд з позитивними здобутками дисертаційного дослідження Оксани Анатоліївни, які є важливими для теорії адміністративного права і подальшого розвитку інституту державної служби, в дисертації, на думку офіційного опонента, мають місце положення, які сприймаються неоднозначно, видаються суперечливими або потребують додаткового обґрунтування. Так, підрозділ 3.2. «Службові правовідносини як елемент механізму правового регулювання державної служби» присвячено характеристиці правової природи службових правовідносин та їхньої класифікації. Офіційний опонент, погоджуючись, у цілому, із запропонованою авторкою класифікацією цих відносин, звернув увагу на те, що запровадження у державній службі інституту контракту про її проходження вносить окремі корективи про уявлення державної служби як винятково субординаційної інституції, що має прояв, у тому числі, і в службових правовідносинах, тому авторці варто було б врахувати контракт про проходження державної служби при здійсненні класифікації службових правовідносин, оскільки він дозволяє виокремити, зокрема, вертикальні та горизонтальні службові правовідносини, яких не було раніше. Відзначив, що пропозиція авторки щодо необхідності прийняття Закону України «Про процедури у державній службі» є цікавою і своєчасною, і хоча від дисертанта ступеня доктора філософії не вимагається розробки проекту пропонованого нормативно-правового акта, офіційному опоненту видається, що такий авторський проект закону тільки б посилив позитивне враження від дисертаційного дослідження у цілому. Наведені критичні зауваження та рекомендації стосуються дискусійних питань і не применшують значення отриманих у роботі висновків та зроблених пропозицій, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, яке має

науково-теоретичне і практичне значення, містить наукові положення, що відзначаються корисністю для вирішення конкретного наукового завдання, сприяють з'ясуванню сутності та структури механізму правового регулювання державної служби.

Офіційний опонент наголосив, що дисертаційна робота Оксани Анатоліївни є завершеним, самостійним, змістовним, логічно та виважено побудованим науковим дослідженням, а одержані висновки та пропозиції є науково значимими та актуальними для правозастосування.

Висловив слова підтримки Оксані Анатоліївні в її наукових розвідках і зі свого боку вказав, що буде голосувати за присудження ступеня доктора філософії в галузі знань «Право».

Задоя Іванна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін Національного університету «Одеська морська академія», з приводу актуальності обраної теми дисертаційного дослідження зазначила, що в умовах реалій сьогодення важко переоцінити місце і роль державної служби у системі публічного адміністрування і у структурі державного апарату в контексті подальшої інтеграції України до Європейського Союзу. Саме тому логічним є те, що серед усіх правових інститутів адміністративного права, державна служба характеризується підвищеною увагою з боку науковців, що сприяє подальшому як становленню і розвитку теорії державної служба, так і удосконаленню чинного законодавства про державну службу. Водночас відзначила, що постійна увага вітчизняних науковців до цього інституту є цілком обґрунтованою, оскільки ціла низка питань організації і функціонування державної служби до цього часу або залишається без належного теоретико-методологічного і нормативно-організаційного забезпечення, або потребує переосмислення з урахуванням нових політико-правових реалій, або зумовлюється необхідністю адаптації чинного законодавства про державну службу до стандартів ЄС. Серед низки таких проблемних питань державної служби виокремила механізм правового регулювання державної служби, який, незважаючи на його фундаментально визначальний характер для інституту

державної служби, до цього часу залишається без належного теоретичного обґрунтування та нормативно-правового забезпечення, оскільки станом на теперішній час в Україні немає ні одного дисертаційного дослідження із цієї проблематики. Зазначене свідчить про актуальність, важливість та своєчасність здійсненого Оксаною Анатоліївною Пустовіт дисертаційного дослідження.

Щодо новизни дисертаційного дослідження, офіційний опонент звернула увагу, що авторкою уперше визначено поняття «механізм правового регулювання державної служби» як системи основних правових засобів, яка має на меті забезпечення організації та функціонування державної служби. Не менш важливим для теорії державної служби, на думку офіційного опонента, є виокремлення ознак такого механізму, серед яких авторка визначає, що, по-перше, це результат організованої діяльності певних суб'єктів (державного органу) або певного кола суб'єктів (державних органів); по-друге, має певну мету; по-третє, являє собою послідовність певних дій; по-четверте, передбачає певну ієрархію (субординацію) у конкретній системі, тобто у державній службі; по-п'яте, визначає суб'єктів та об'єктів впливу; по-шосте, передбачає односторонній вплив, тобто мають місце владовідносини між суб'єктом і об'єктом цих правовідносин. Особливе схвалення, на думку офіційного опонента, заслуговує позиція авторки щодо визначення особливостей правового регулювання видів державної служби на рівні підзаконних нормативно-правових актів, які авторка групує на три групи. До першої входять підзаконні нормативно-правові акти, які стосуються адміністративної служби, авторка зазначає їх наступні характеристики: є актами загального характеру, суб'єктами видання загальних підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють адміністративну службу, є державні органи, яких не передбачено у системі органів управління державною службою в Законі «Про державну службу», є необхідність надання пріоритету закону у регулюванні службових процедур цього виду державної служби шляхом прийняття Закону «Про процедури у державній службі». До другої групи авторка відносить підзаконні нормативно-правові акти, які регулюють спеціалізовану службу. До третьої - підзаконні нормативно-правові

акти, які регулюють мілітаризовану службу. Висловила згоду з висновком Оксани Анатоліївни про те, що особливістю Кабінету Міністрів України, як суб'єкта механізму правового регулювання державної служби, є те, що це єдиний органи виконавчої влади, повноваження якого поширюються на всі види державної служби: адміністративну, спеціалізовану, мілітаризовану. Зазначила, що важливе теоретичне та практичне значення для теорії державної служби мають висновки авторки щодо особливостей як визначених, так і не визначених Законом «Про державну службу» суб'єктів механізму правового регулювання державної служби. Офіційний опонент акцентувала, що практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, зокрема можуть бути використані у науково-дослідній діяльності, правотворчому процесі, правозастосовній діяльності та навчальному процесі. Щодо апробації результатів дослідження зазначила, що кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає встановленим вимогам, а публікації авторки повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації. Наголосила, що у ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій Оксани Анатоліївни фактів порушень академічної доброчесності не виявлено.

На думку офіційного опонента, поряд з позитивними здобутками авторки дисертаційне дослідження містить окремі положення та висновки, які є неоднозначними або потребують додаткового обґрунтування. По-перше, досліджуючи систему суб'єктів механізму правового регулювання державної служби (підрозділ 3.1) авторка виокремлює державні органи, яких наділено повноваженнями щодо окремих питань державної служби і які не передбачені ст. 12 Закону України «Про державну службу», серед яких і Верховну Раду України. Аргументацією щодо її виокремлення є те, що саме Постановою Верховної Ради України затверджено текст військової присяги, тобто має місце нормативно-правовий акт, який стосується такого виду державної служби, як мілітаризована. При цьому авторка цілком вірно зазначає, що прикладів видання Верховною Радою України інших нормативно-правових актів щодо всієї державної служби

немає. Офіційний опонент зазначила, що наведений авторкою один факт прийняття Верховною Радою України нормативно-правового акта видового характеру навряд чи може бути аргументацією для визначення Верховної Ради України суб'єктом механізму правового регулювання державної служби у тому контексті, який вкладає авторка при розгляді цього питання. По-друге, відзначила, що у дисертаційній роботі мають місце окремі понятійні неточності, якими оперує авторка: «державно-службові відносини» і «службові правовідносини», «нормативний акт» і «нормативно-правовий акт», «державна адміністративна служба» і «адміністративна державна служба». Наголосила, що висвітлені зауваження багато в чому мають дискусійний характер і не знижують достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, висловлених у опонованій дисертації, що є свідченням як складності досліджуваної проблематики, так і творчого характеру роботи у вирішенні поставлених завдань.

Зазначила, що дисертаційна робота є самостійним, завершеним, змістовним і логічно побудованим науковим дослідженням, а одержані положення, висновки і пропозиції є науково значимими та актуальними для правозастосування. Зробила висновок про те, що дисертація Оксани Анатоліївни Пустовіт на тему «Механізм правового регулювання державної служби в Україні» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами), а також Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.17 р. № 40 (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Аверочкіна Тетяна, доктор юридичних наук, професор, завідувач лабораторії кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія», зазначила, що одним із ключових

елементів службового права є впорядкування суспільних відносин, пов'язаних із організацією та функціонуванням державної служби як невід'ємного елементу державної адміністрації. У свою чергу, організація та функціонування державної служби є безпосередньо обумовленими механізмом правового регулювання державної служби, який є її і засадничою, і правовою, і функціональною, і організаційною основами. Саме механізм правового регулювання державної служби визначає і систему, і структуру державної служби, її риси та принципи, право на державну службу та його реалізацію, правовий статус державних службовців, особливості її проходження та припинення. Наведене свідчить про те, що питання механізму правового регулювання державної служби набуває визначального значення у контексті державної служби і є актуальним, важливим та витребуваним. Відзначила, що дисертаційне дослідження Оксани Анатоліївни є першим у вітчизняній науці адміністративного права монографічним комплексним дослідженням механізму правового регулювання державної служби у контексті адаптації державної служби до стандартів ЄС.

На думку рецензента, висновки, рекомендації та пропозиції, які наводить дисертантка є належно обґрунтованими, логічними та такими, що відповідають необхідному рівню такого виду наукових робіт, сама дисертація є завершеною працею, оформленою відповідно до встановлених вимог, а результати здійсненого дослідження є науково обґрунтованими і, у сукупності, розв'язують конкретні наукові завдання, що мають важливе значення як для теорії адміністративного права, так і для правозастосування. Зазначила, що всі сформульовані авторкою елементи наукової новизни, отримані в ході дослідження, є доведеними та такими, що несуть в собі низку концептуальних висновків і рекомендацій, що мають теоретичне та практичне значення. Акцентувала увагу наданим авторкою визначенням понять, по-перше, механізму як правового поняття, яке являє собою систему взаємопов'язаних, взаємообумовлених та взаємозалежних елементів, спрямовану на досягнення певної мети, та виокремлення ознак механізму; по-друге, механізму правового регулювання державної служби як системи основних правових засобів, яка має за мету забезпечення організації та функціонування

державної служби та надання характеристики його структури, яку становлять основні елементи (вузьке розуміння механізму правового регулювання): нормативно-правові акти, правові норми, суб'єкти та об'єкти, правовідносини, акти правозастосування, та факультативні елементи (які разом з основними елементами становлять широке розуміння механізму правового регулювання): юридичні факти; тлумачення; правосвідомість; правова культура; правомірна поведінка; протиправна поведінка; юридична відповідальність.

Важливого значення, на думку рецензента, має теза дисертантки про набуття подальшого розвитку пріоритетності регулювання державної служби шляхом законів, що має особливий прояв щодо адміністративної служби, особливість нормативного регулювання якої здійснюється визначальним Законом «Про державну службу», який поширює свою дію на всю адміністративну службу і на всіх адміністративних службовців; і, водночас, передбачає можливість визначення окремих питань проходження адміністративної служби в конкретних державних органах іншими законами за умови, що Закон «Про державну службу» є визначальним. Увагу рецензента привернули положення авторки щодо виокремлення двох груп суб'єктів механізму правового регулювання державної служби, зокрема тих, які визначені Законом «Про державну службу»: Кабінет Міністрів України, Комісія з питань вищого корпусу державної служби, керівник державної служби і служба управління персоналом; та яких наділено нормативно-правовими актами певними повноваженнями щодо правового регулювання окремих питань державної служби: Верховна Рада, Президент України, органи системи правосуддя, ЦОВВ. Рецензент висловила згоду з пропозицією авторки щодо внесення змін до ст. 12 Закону «Про державну службу» стосовно переліку нормативно-правових актів, що її регулюють. Відзначила, що у дисертації також висловлено ряд інших положень, висновків і пропозицій, які є оригінальними та становлять собою розвиток або вдосконалення ідей, які стосуються досліджуваної проблематики, зокрема щодо класифікації службових відносин і правових норм, а також щодо розмежування «норм-обмежень» і «норм-заборон». Елементи

наукової новизни, на думку рецензента, сформульовано коректно, їх кількість та якість відповідають встановленим кваліфікаційним вимогам.

Щодо практичного значення одержаних результатів, зазначила, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, зокрема можуть бути використані у науково-дослідній діяльності, правотворчому процесі, правозастосовній діяльності, навчальному процесі. Наголосила, що Оксаною Анатоліївною проведено належну апробацію результатів дослідження, а кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає встановленим вимогам. Акцентувала на тому, що у ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій авторки, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено.

Не зважаючи на значну кількість позитивних моментів, у дисертації є ряд положень, висновків та пропозицій, що носять дискусійний характер, у зв'язку з чим, рецензент звернула увагу здобувачки на наступне. По-перше, Оксана Анатоліївна вказує, що структуру механізму правового регулювання державною службою, окрім основних елементів, становлять і факультативні елементи. Водночас, факультативні елементи у дисертації не досліджуються, у зв'язку із чим виникає запитання щодо обґрунтування застосування вузького підходу до трактування структури механізму правового регулювання державною службою на противагу широкого підходу, який включає зазначені факультативні елементи. По-друге, дисертанткою зроблено висновок про те, що зарубіжне законодавство про публічну/державну/цивільну службу країн ЄС є досить розмаїтим, що, з одного боку, визначає розмаїтість самої служби, а з іншого – відображає історичні традиції служби кожної країни, що знайшли своє відображення у підходах щодо особливостей предметного регулювання. Слушність цього висновку беззаперечна, проте, як видається, авторці, у межах теми дослідження, варто було б приділити увагу порівняльному аналізові структури механізму правового регулювання державної служби в Україні та зарубіжних країнах, що було б цінним як у доктринальному, так і у практичному аспектах. Разом з тим, зазначила, що характер наведених міркувань щодо

окремих питань в роботі в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку та не знижують наукової цінності представленого дисертаційного дослідження.

Рецензент задоволена відповідями на запитання дисертантки, відзначила, що вони були ґрунтовними та якісними, що свідчить про чудову обізнаність і володіння тематикою, а також натхненність своїм дослідженням. У якості загального висновку, зазначила, що дисертація Оксани Анатоліївни Пустовіт «Механізм правового регулювання державної служби в Україні» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Даниленко-Негара Юлія, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія», звернула увагу на актуальність тематики дослідження та на основні аспекти захисту. Відзначила, що динаміка тих змін, що відбуваються в суспільно-політичному житті Української держави, дія правового режиму воєнного стану, впливають на умови, порядок та способи здійснення публічного адміністрування. Сфера державної служби у даному випадку не є виключенням, тому потребується запровадження нових або оновлення вже існуючих засобів забезпечення законності функціонування органів державної влади з окремим акцентуванням уваги на захисті прав та законних інтересів державних службовців та громадян під час їх взаємодії. Таким засобом забезпечення законності безперечно є механізм правового регулювання.

Акцентувала на тому, що підвищена актуалізація дослідження питань механізму правового регулювання державної служби також обумовлюється окремими аспектами, зокрема довготривалою реформою державного управління, професіоналізацією державної служби з відведенням значної ролі для самоосвіти державних службовців, сферою запобігання корупції та необхідністю

удосконалення чинного законодавства з урахуванням пріоритетних стандартів міжнародної спільноти. Рецензент зазначила, що попри наявність на доктринальному рівні достатньої кількості наукових доробок з дослідженням різних аспектів механізму правового регулювання, єдина цілісна праця була відсутньою, що значно підвищує актуальність та вчасність дисертаційного дослідження. На думку рецензента, дисертація Оксани Анатоліївни характеризується системним підходом до предмету дослідження, адже всі визначені завдання - досягнуті та відповідають встановленій меті, яка полягає у наданні сутнісно-понятійної та структурно-правової характеристики механізму правового регулювання державної служби як невід'ємного чинника подальшого становлення та розвитку інституту державної служби у контексті адаптації чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу з наданням у подальшому пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства, яке регулює інститут державної служби. Рецензент зазначила, що новизна дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі права має прояв як у самому підході до досліджуваних проблем, так і у запропонованому способі розв'язання окремих питань обраної тематики, а сформульовані елементи наукової новизни і положення висновків є доведеними та такими, що несуть в собі низку концептуальних положень, рекомендацій, мають теоретичне та практичне значення. Увагу рецензента привернули: авторська дефініція поняття «механізм правового регулювання»; проведений дисертанткою аналіз наявних розробок на міжнародному рівні, пропозиції щодо можливості запровадження досвіду провідних європейських країн та внесення змін до чинного законодавства України; характеристика структури механізму правового регулювання; а також виокремлення та характеристика груп суб'єктів механізму правового регулювання, зокрема й авторський підхід щодо поділу суб'єктів на ті, які визначені Законом «Про державну службу» та ті, які виокремлюються у залежності від реалізації та виконання тих чи інших повноважень, передбачених законами та іншими нормативно-правовими актами.

Рецензент позитивно оцінила відповіді Оксани Анатоліївни на запитання, водночас відзначила, що значно збагатило би дисертаційне дослідження більш детальне обґрунтування доцільності прийняття Закону "Про процедури у державній службі" в аспектах виокремлення окремих структурних компонентів такого законодавчого акту та обґрунтування доцільності його прийняття, з огляду на те, що значна кількість процедур визначена не лише на законодавчому, а й на підзаконному рівні.

Частково розділяючи підхід дисертантки щодо доцільності перейменування Закону «Про державну службу» на Закон «Про адміністративно-державну службу», рецензент зазначила, що це питання є дискусійним, оскільки поділ державної служби на адміністративну, спеціалізовану та мілітаризовану є теоретичним і не відображений у чинному вітчизняному законодавстві. Крім того, за такого підходу запропонований закон не може впорядковувати певні аспекти проходження спеціалізованого виду державної служби, до прикладу, митної служби, служби в податкових органах та ін. При цьому, зазначене дискусійне питання жодним чином не впливає на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження.

Відзначено, що дисертаційне дослідження є завершеним, змістовним, логічно та виважено побудованим, одержані висновки та пропозиції науково значимими, актуальними для правозастосування, наукові положення у тексті дисертації за формою викладу доступні, у смисловому плані довершені, цілісні та взаємопов'язані. Рецензент дійшла висновку, що дисертація Оксани Анатоліївни Пустовіт «Механізм правового регулювання державної служби в Україні» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня

2022 року № 44, а її авторка – Пустовіт Оксана Анатоліївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Висловила слова підтримки та зазначила, що буде підтримувати дисертантку та вважає, що вона заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Біла-Тіунова Любов, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія», погодилась із всіма виступаючими щодо актуальності обраної теми дисертаційного дослідження та наголосила на складності обраної теми з огляду на те, що сама назва теми включає в себе три складові: «механізм», «правове регулювання» та «державна служба». Таким чином, дисертантці необхідно було досліджувати три основних визначальних поняття. При цьому, якщо стосовно поняття «державної служби» наявні наукові дослідження, на підставі яких можна було створити свою думку, стосовно поняття «правового регулювання» зазначено, що воно є загальнотеоретичним поняттям і має свої прояви у різних галузях права, то стосовно поняття «механізм» виникли певні складнощі, що відзначено у дисертації, особливо враховуючи недостатню кількість досліджень з цього питання. Акцентовано увагу на тому, що поняття «механізм» введено у правовий обіг лише в кінці XX - на початку XXI ст., і лише тепер це поняття знайшло свій прояв адміністративній науці. При цьому, воно і дальше є теоретично та методологічно не забезпеченим. Голова разової спецради відмітила, що звернення дисертантки до поняття «механізм», яке вона досліджує на підставі наявно мінімальних у вітчизняній науці публікацій, є позитивним досягненням цього дисертаційного дослідження та визначило саму структуру цієї роботи.

Голова разової спецради акцентувала увагу на пропозицію авторки щодо перспективного значення прийняття Кодексу державного службовця. Зазначила, що у ході характеристики службових правовідносин, як елементу механізму правового регулювання державної служби, Оксана Анатоліївна подискутувала з

положеннями однієї з докторських дисертацій, присвяченій службовим правовідносинам, щодо визначення поняття «службові правовідносини», які являють собою всі правовідносини, які виникають у сфері державної служби, стосуються визначення політики державної служби, організації державної служби, управління державною службою тощо. Натомість, Оксаною Анатоліївною у своєму дисертаційному дослідженні акцент робиться лише на: вступі на державну службу, проходженні державної служби, припиненні державної служби, правового статусу державного службовця і режиму державної служби. Тобто, дисертантка робить висновок про те, що службові правовідносини стосуються переважно державного службовця, а не всіх питань державної служби. На думку Голови разової спецради, такий підхід є цілком правильним, адже визначення політики в державній службі, управління державною службою, організація державної служби являють собою виключно класичні адміністративні правовідносини, які не повинні відриватися від адміністративного права і переходити або до державної служби як правового інституту, або до службового права як підгалузі адміністративного права. Виходячи із цієї позиції Оксана Анатоліївна робить висновок про прийняття в майбутньому Кодексу державного службовця, а не Кодексу державної служби. Голова разової спецради висловила підтримку щодо цього висновку з огляду і на наявність підтверджуючої позитивної європейської практики на прикладі Греції. Відмітила, що дисертаційне дослідження містить цілий ряд інших положень, які також мають як теоретичне, так і практичне значення.

Зазначила, що окрім позитивних аспектів, наявні також деякі зауваження та побажання. Зокрема, на думку Голови разової спецразової спецради, дисертантка повинна була в роботі хоча б один підрозділ дисертації присвятити дослідженню факультативних елементів механізму правового регулювання державної служби. Окрім того, наголосила на тому, що в дисертаційному дослідженні недостатньо присвячено увагу такому обов'язковому елементу механізму правового регулювання державної служби як акт правозастосування.

Голова разової спецради зазначила, що, у цілому, Оксана Анатоліївна досягла мети дослідження, виконала переважну більшість завдань, які були поставлені перед дисертаційним дослідженням. Дисертаційне дослідження відповідає всім вимогам, які висуваються до робіт подібного роду, дисертанткою дотримано правил академічної доброчесності, публікації по кількості відповідають встановленим вимогам, висвічують всі основні положення дисертаційного дослідження і є прийнятними для зарахування по цьому дисертаційному дослідженню.

Висловила слова підтримки та зазначила, що вважає, що Оксана Анатоліївна заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Оксані ПУСТОВІТ ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова
разової спеціалізованої вченої ради **Любов БІЛА-ТІУНОВА**